

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	
Pe un an	160 Lei
Pe jumătate de an	80 "
Pe un pătrar de an	40 "
Un număr	3 Lei.
Pentru străinătate pe un an	260 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicție etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus. 200 Lei

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 539 E. ex 1927.

Către On. Oficii parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

On. Oficii parohiale, pe care le privește, să someze pe arendașii sesiunilor parohiale reduse și vacante, cari arendași au rămas în restanță cu rate de arendă, ca fără amânare să trimită la adresa Cassei noastre diecezane arenda restantă, căci la caz contrar vor fi înprocesuați, cauzându-li-se spese, pe cari le pot înconjura, dacă plătesc la timp.

Caransebeș, în 10 Februarie 1927.

Filaret Musta

Arhieru, Vicariu episcopesc.

* * *

Nr. 4426 B. ex. 2926.

Notă oficială.

Inregistrăm un act frumos de sinceră conlucrare din partea Prefecturii jud. Severin, care, prin ordinul-circular Nr. 19889/1926 din 3 Decembrie 1926, a dat ordin tuturor preoților și primarilor orașelor urbane, ca să observe cu stricteță datinelor vechi legate de biserica strămoșească.

Ordinul este vrednic de luat aminte. Il publicăm ca pe un document vrednic de atențiune:

„Constatăm cu adâncă mâhnire sufletească, că populațiunea noastră în timpurile din urmă tot mai mult se îndepărtează de bunele moravuri, îmbrățișând, cu o sete neexplicabilă, curente străine, otrăvitoare de suflete, sub îniriurirea cărora ni-se dărâmă tot contactul cu trecutul nostru atât național, cât și etic.

Cauzele sunt multe, în măruntaiele cărora a intra nu e nici locul, și nu e nici scopul nostru.

Cert însă este, că educația națională și morală ne lipsește, fie că s'a neglijat și se neglijă din partea celor chemați, fie că sunt prea puțin aceia, cari se ocupă și cu astfel de apostolate astăzi, în vremile acestor materialiste.

Nu putem însă noi să stăm nepăsători, în fața celor ce se desfășură înaintea ochilor noștri, după ce chemarea noastră nu e numai depănarea formală a administrației, ci mai vârtos a pune suflet în toate activitățile noastre — publice și private, ca să formăm terenuri prielnice pentru consolidarea națională și de stat.

Or, această consolidare nu poate să nască decât pe un substrat moral, pe un fundament sufletesc sănătos, — prima și cea mai mare recerință a vitalității unui popor. Trecutul nu este o demonstrație nediscutabilă în sprijinirea acestei afirmațiuni și nu avem nici un motiv a nu continua acel drum dovedit de bun, azi, când energiile noastre naționale ni s'au potențat, iar impedimentele trecutului nu mai există.

Drept aceea ținem de o inevitabilă datorință nu numai a cere, ci a Vă impune chiar o intensivitate cât de pronunțată, în a lucra neconținut în această direcție. Și cum nu odată am accentuat, insist și pe această cale, ca să căutați contact sufletesc cu cei administrați de dv. dând exemple vii, de conlucrare la însănătoșirea moravurilor.

Una din principalele cărări, ce sunt anume pentru educația morală, este negreșit Biserica, școala moralizatoare a celor adulți.

Vă îndrumăm, deci nu numai cu autoritatea noastră, de reprezentant al intereselor obștești în acest județ, ci cu toată greutatea convingerii că săvârșim un lucru bun, — ca cercetarea bisericii să nu Vă scape din vedere nici când.

Și pentru acest scop chiar și Consiliilor comunale le impunem, ca în frunte cu primarul, cu notarul — unde este, — și cu delegația permanentă, să leie necondiționat parte în mod obligator la serviciile divine, în zile

de sărbători naționale, precum și la orice ceremonie ce s'ar face pentru comemorarea acestor zile.

Veți cunoaște, că neglijarea unui astfel de obligament îl vom considera ca un act contra intereselor de stat, și îl vom ști și judeca din acest punct de vedere.

Nu mai puțin Veți binevoi a Vă folosi de toată influența personală, ca corporațiunile și autoritățile comunale să participe la serviciile divine și alte sărbători și Dumineci, premergând astfel cu exemple bune populațiunii noastre și contribuind chiar prin prezența lor, ca slujitorii altarului să facă ambiție în a propovădui cuvântul evanghelic, atât de necesar în timpurile noastre".

Lăudăm gestul frumos al dlui prefect Romulus Boidea, care și cu alte ocazii a dat dovezi, că este animat de bune sentimente creștinești.

Avem toată nădejdea, că On. Preoțime parohială va înțelege glasul vremii și sprijinindu-se reciproc cu organele administrative, va căuta să ușureze activitatea acestora prin împlinirea cât mai conștiințioasă a îndatoririlor pastorale, premergând cu cuvântul și cu fapta

Caransebeș, la 26 Ianuarie 1927.

Filaret Musta

Arhiereu, Vicariu episcopesc.

Scrisori din Apus.

Sectele dela noi, în pornirea lor rătăcită nu cruță nici cultul dumnezeesc și ignorează măreția și caracterul profund uman al mijloacelor lui de a reda cât mai intuitiv adevărurile eterne ale credinții creștine.

Scoala nouă liturgică, bazată pe înțelegerea psihologică a formelor culturale, recunoaște insuficiența și pustiul cultului protestant și un reprezentant de seamă al- ei, conferențiarul Universității din Strasbourg Dl Robert Will, examinând elementele și fundamentul religios al cultului, neagă deadreptul caracterul de cult al acestuia*) Intr'un articol recent intitulat: „Principiile esențiale ale vieții culturale și publicat în Revista de teologie și filosofie din Lausanne Nr. 60 din anul 1926 autorul recunoaște, că biserica catolică (și cu atât mai vartos cea ortodoxă N. A.) face să simtă credincioșii ce este secretul și fundamentul esențial al experienței culturale, necesitatea întâlnirii reale cu Dun-

*) Domnul Robert Will a publicat o operă monumentală asupra chestiunilor de ansamblu privitoare la cult sub titlu: „Le culte“, a cărei prim volum a apărut în 1925 la Alcan Paris (un volum mare în 8° de XIII + 458 p). Volumul al doilea e așteptat cu nerăbdare.

nezeu. „Scriptualismul sărac de sânge al protestantismului modern a înecat în ceața gândirii sau a sentimentului această conștiință penetrantă a întâlnirii efective între Dumnezeu și suflete care, aceasta, e experiența culturală prin excelență.. Astăzi predicatorul cel mai bine inspirat e aproape incapabil să trezească sentimentul prezenței divine la niște auditori prea îndepărtați. Ceea ce culege auditorul nu e un mesaj divin ci un simplu discurs“. O formidabilă mișcare se anunță în sinul biserici protestante spre a remedia această stare. Cele opt sute opzeci și șase opere, studii, monografii și lucrări cu caracter liturgic publicate în bibliografia anuarului „Jahrbuch für Liturgiewissenschaft“ în cursul unui singur an vorbesc destul de elocvent pentru necesitatea unei reforme culturale în biserica protestantă. D. Will e părere, că numai următoarele două căi ar putea duce la țintă: sau introducerea formelor nouă sau reconstituirea vechilor culturi, căci prin păstrarea ordinii actuale nu se ajunge la nimic. Predica actuală trebuie revizuită, fiind prea subiectivă, căci în ea omul în loc să lase pe Dumnezeu să vorbească, se pune el pe planul întâi. Rugăciunile și cântările trebuiesc censurate, inspirându-le mai mult misticism, căci elementul acesta din urmă încă e o parte esențială a cultului. Dumnezeu e inițiatorul unui cult adevărat, nu omul. Însăși natura omului reclamă cultul. Omul se oferă lui Dumnezeu cu trup și suflet și astfel se justifică prezența simbolurilor de ordin fizic și iperfizic în cadrele unui cult adevărat. Am ajuns la o nouă cotitură a istoriei dezvoltării spiritului omenesc și veacul nostru plictisit de prea multă vorbărie e dornic de realizare cât mai concretă a intuițiilor religioase..... Nu știu întru cât ar avea șanse de reușită protestanții să creeze noi forme liturgice, care să întărească inspirația celui mai strălucit talent artistic creștin care a fost Ioan Crisostomul. Căci am convingerea, că întocmai ca genurile literare, așa și genul liturgic și-a avut epoca lui proprie de înflorire în veacul de aur al literaturii creștine și veacurile de aur nu se prea reîntorc, după cum ne arată experiența umană. Să ținem deci cu scumpătate la tezaurul liturgic moștenit dela strămoși și să nu facem neghiobia de a ne desbrăca de podoaba vestmintelor noastre.

Organul protestant „Évangile et Liberté“ se plânge de penuria vocațiunii pastorale din sinul bisericii. Spre a justifica această plângere, publică niște date statistice foarte semnificative, pe care le reproduc mai jos. Protestanții au trei facultăți: la Paris, Montpellier și Strasbourg. Cele dintâi două sunt libere, neîntreținute de Stat, iar cea din urmă e de Stat. Facultatea dela Paris numără 32 studenți francezi (5 în anul I, 7 în al II-lea, 11 în anul III-lea și 8 candidați pentru absolvire). Alară de aceasta mai sânt 25 studenți străini: danezi, olandezi, unguri, români (în ce privește numărul în locul al doilea) suedezi, svițereni, ceco-slovaci și trei (între aceștia și o domnișoară) cari se dau de „Transilvaniens“ și cari nu pot fi decât niște unguri certați cu lumea, cari simt necesitatea de a crea o nouă speță de oameni și un stat utopic. Facultatea dela Montpellier numără 51 studenți francezi și 8 străini, iar la Strasbourg numărul străinilor întrece pe cel al Francezilor, întru cât sunt 35 la număr, pe când Francezi numai 28. Iată numele națiunilor: americani, englezi, bulgari, danezi, olandezi, unguri, norvegieni, polonezi, români, ruși, svițereni, ceco-slovaci și jugoslavi.

Diac. I. David.

Regulamentul

de procedură al instanțelor disciplinare și judecătorești ale Bisericii Ortodoxe Române.

CAP. IV.

Judecata protopopiatului

Art. 61. — În conformitate cu art. 79 din statut se înființează după trebuință câte o judecătorie la fiecare protopopiat.

Art. 62. — Aceste judecătării vor funcționa cu 3 preoți sub președinția unuia dintre ei numit de chiriarh.

Art. 63. — Membrii judecătoriei protopopești se vor numi pe timp de 6 ani de chiriarh, luându-se și avizul protopopului. La expirarea mandatului, ei pot fi numiți din nou.

Art. 64. — În competența acestor judecătării intră-

a) A aplana și eventual a hotărî diferendele ivite în sânul personalului bisericesc cu privire la taxele de epitrahil, la neînțelegerile dintre parohieni și preoți, precum și la micșorarea veniturilor legale preoțești din partea comunităților parohiale sau a credincioșilor:

b) De a judeca în prima instanță personalul inferior bisericesc.

Aceștia au dreptul de apel în consistoriul spiritual eparhial, numai în cazurile de destituire.

c) A desbate chestiunile bisericești și disciplinare preoțești pe care consistoriul spiritual eparhial le încredințează prin chiriarhul respectiv și cu aprobarea acestuia;

d) chestiunile de altă natură, decât cele indicate aci, nu cad în competența acestui for și în caz că i-se vor adresa, el le va înainta chiriarhului.

Art. 65. — Toate hotărârile date de judecătoria protopopească se vor trimite chiriarhului respectiv spre aprobare.

Art. 66. — Cine reclamă la protopopiat trebuie să facă dovada reclamei. Nici o reclamă fără dovezi nu va fi primită.

Art. 67. — Judecarea pricinilor trebuie făcută de acest for în timpul cel mai scurt, iar hotărîrea se va pronunța cel mai târziu în 3 zile dela judecată.

Art. 68. — Dacă vreunul din membrii judecătării se va vădi de părtinire sau de rea credință, va fi revocat și în locul său va fi numit altul.

După împrejurări, chiriarhul va putea trimite pe vinovat în judecata consistorului spiritual eparhial.

CAP. V.

Consistoriul spiritual eparhial

A) Compunerea consistoriului spiritual eparhial.

Art. 69. — Consistoriul spiritual eparhial se compune din 3 membri titulari și 2 membri supleanți, toți preoți, doctori sau licențiați în teologie dela o facultate de teologie ortodoxă și cei asimilați conform articolului 35 din statut cu cunoștințe canonice și de preferință și juridice cu o vechime de cel puțin 5 ani în preoție, asistați de un grefier.

Art. 70. — Membrii se aleg de adunarea eparhială pe timp de 6 ani și se aprobă de episcop.

Ei pot fi realeși.

Președintele consistorului se numește de chiriarh dintre aleși.

Art. 71. — Sentințele date de un consistoriu al cărui membri nu întrunesc condițiunile prevăzute în articolul 69 și 70 din prezentul regulament sunt nule de drept.

Art. 72. — Nici un preot care a suferit vreo condamnare judecătorească nu va putea fi ales membru în consistoriul eparhial.

De asemenea și membrul care, în timpul pentru care este ales, suferă vreo condamnare judecătorească pierde dreptul de a mai rămâne ca membru în consistoriu.

Art. 73. — Afară de incompatibilitățile stabilite la art. 173 din statut, nu mai pot fi aleși în consistoriu preoții cari îndeplinesc vre-o însărcinare administrativă bisericească, cum nici membrii consistoriului spiritual mitropolitan.

Art. 74. Locul membrului revocat, conform art. 72, va fi ocupat până la o nouă alegere de unul dintre membrii supleanți desemnat de președintele consistoriului.

Alegerea noului membru se va face numai pentru

restul timpului de până la împlinirea termenului de 6 ani rămas pentru ceilalți membri.

Art. 75. — Membrii consistoriului spiritual eparhial sunt retribuiți cu o diurnă lunară ce se va stabili de Sf. Sinod în înțelegere cu ministerul cultelor.

Membrii supleanți se bucură întru totul de drepturile membrilor titulari pentru timpul ce suplinesc în consistoriu.

Pentru toți membrii consistoriului, cari nu locuiesc la reședință, se vor acorda, cheltuieli de transport, când vor fi chemați să judece.

Art. 76. — Însărcinarea de membru în consistoriul spiritual eparhial nu intră în prevederile legii cumulului.

C. Procedura în materie de judecată bisericească la consistoriul spiritual eparhial.

Reclamațiuni, învinuiri din oficiu, anchetarea și acțiunea lor

Art. 77. — Ori de câte ori vre-unul din membrii clerului de mir cade într-una din vinele prevăzute la art. 2 și 3 din acest regulament se va trimite în judecata consistoriului spiritual eparhial.

Art. 78. — Acțiunea împotriva membrilor clerului se va introduce în consistoriu pe următoarele căi:

a) Prin plângeri timbrate sub pedeapsa de nulitate, care se vor adresa chiriarhului împotriva lor de oricine are dreptul de a petiționa anchetate însă de delegatul chiriarhiei mai înainte de a se trimite consistorului.

b) Prin rapoarte de inspecțiuni ale organelor administrative bisericești, cari prin natura lor fac dovadă certă până la înscrierea în fals;

c) Prin însăși inculpatul care cere să se justifice de culpa de care este învinuit.

Art. 79. — Reclamațiunile trebuie să cuprindă localitatea de unde vine pira, numele pronumele, domiciliul reclamantului, sau ale reclamantilor, dacă sunt mai mulți, al reclamantului și ale martorilor propuși cu indicarea felului vinei, al datei săvârșirii ei și al condițiilor în care s'a petrecut, cum și cu toate piesele cari s'ar folosi de reclamant ca doveditoare.

Art. 80. — Reclamațiunile cari nu vor îndeplini condițiunile art. 78 și 79 se înapoiază spre completare.

Art. 81. — Cazurile prevăzute în art. 78 alin. b, se trimit în judecată din oficiu de către chiriarhul respectiv, iar președintele consistoriului fără altă trimitere, le va trece pe registrul de judecată în cel mult 10 zile.

Art. 82. — Pentru cazurile prevăzute în art. 78 alin. c. președintele Consistorului primind cererea fixează termenul și trimite citații părților și martorilor.

Art. 83. — Pentru celelalte reclamațiuni prevăzute în art. 78 chiriarhul primind reclamațiunile le trimite organului în drept spre anchetare.

Art. 84. — Abaterile socotite grave de chiriarh atrag după sine chiar din momentul acțiunii în consistoriu, suspendarea din serviciu a inculpatului, cu reținerea salariului până la darea sentinței de către consistoriu, cu accelerarea însă a judecării procesului pentru toate cazurile de această natură.

Art. 85. — Intârzierile în împlinirea procedurii și în darea sentințelor cad sub supravegherea secțiunii administrative bisericești care propune chiriarhului pedepsirea celor vinovați de astfel de întârzieri.

Art. 86. — Înainte de anchetarea vre-uneia din plângerile prevăzute în art. 78 alin. a, chiriarhul poate cere informații prealabile dela organele sale subalterne administrative.

Art. 87. — Anchetele se fac în localitate unde domiciliază părțile și într'un local mai dinainte ales de delegatul însărcinat cu anchetarea.

Art. 88. — Cu cel puțin 15 zile înainte de a merge în localitate spre a face anchetă, delegatul însărcinat cu aceasta va vesti părțile despre ziua, ora și localul unde se va face ancheta, cerându-le să se prezinte cu toate dovezile ce le vor avea.

Părții învinuite i-se va trimite întotdeauna în rezumat punctele de acuzare, cuprinse în reclama îndreptată împotriva sa.

Art. 89. — Vestirea părților și a martorilor, dacă în cauză este preotul ajutor, diaconul sau unul din personalul inferior, se va face prin parohul local.

Dacă însă reclamantul este însăși parohul, vestirea lui, a martorilor și a reclamantului se va face prin parohul celei mai apropiate parohii din localitate.

Art. 90. — Vestirea părților se va face prin luare de dovadă scrisă dela părțile și martorii în cauză.

În caz că vre-una din părți ar refuza să dea dovadă, sau ar fi absentă din localitate, sau n'ar ști să semneze, vestirea se va preda făcându-se un proces-verbal despre aceasta.

Prezența părților și a martorilor la anchetă face dovada îndeplinirii procedurii de vestire.

Art. 91. — La ziua fixată pentru cercetare se va urma de către delegatul chiriarhiei astfel:

a) se vor introduce înăuntrul localului unde se face ancheta numai părțile. Afară de anchetator eventual secretarul său, reclamantul și reclamatul n'are voie nimeni a sta în sala de anchetă;

b) Se va da citire reclamațiunii în auzul celor de față;

c) Se va întreba reclamantul dacă își recunoaște reclamația și în caz afirmativ dacă și-o mai susține;

d) Dacă obiectul reclamației nu-i de natură gravă, se vor sfătui părțile să se împace.

e) În caz de neraușită se va întreba părțile ce are de spus în descărcare. Depoziția proprie e suficientă;

f) Se va cere reclamantului să producă dovezile ce le are întru susținerea acuzației.

Art. 92. — Reclamantul este dator să tacă proba celor afirmate de el.

Această probă se face cu martori, sau cu acte scrise și autentice.

Învinuirile nedovedite cu martori sau cu acte scrise și autentice, cad asupra reclamantului, care se pedesește cu înlăturarea din biserică și din însărcinările bisericești ce ar avea un anumit timp, după găsirea cu cale a consistorului și a chiriarhului.

Art. 93. — Partea reclamantă se va prezenta în persoană și nu va avea nimic de probat cu martori sau alte dovezi.

Propria sa mărturisire e considerată ca adevărată până la proba contrarie și nu este nevoie să fie sprijinită pe dovezi și mărturii străine.

Art. 94. — Imediat după confruntarea acestora se introduc martorii câte unul și pe rând. Indată după ce un martor și-a făcut depozitia, va fi ținut în lăuntru localului de anchetă până ce toți martorii și-au sfârșit depozitiile lor.

Art. 95. — Depozitiile martorilor se fac sub prestare de jurământ pe Sf. Cruce și Sf. Evanghelie.

Înainte de a-și face depozitia fiecărui martor i se va atrage luarea aminte să spună adevărul și să nu ascundă nimic, căci mărturisirea va avea s'o întărească cu jurământ.

Art. 96. — Fiecare martor va fi întrebat mai întâi să declare:

- a) Care este numele și pronumele;
- b) De câți ani este;
- c) De ce religie este;
- d) Ce ocupațiune;
- e) Dacă este rudă sau încuscrit cu una din părți și în ce grad;
- f) Dacă este în dușmănie sau în proces cu una din părți;
- g) Dacă se află în serviciul uneia din părți;
- h) Dacă i-a promis sau i-a dat ceva ca să nu spună adevărul și dacă da, cine sau prin cine;
- i) Nu i-a învățat cineva cum să mărturisească.

(Urmează).

Jubileul Societății „Doina”

din Turnu-Severin.

Din activitatea profesorului I. St. Paulian,
prin părțile noastre.

(Continuare).

Când în București, Severin, Valenii de Munte, sau aiurea aveau loc serbări fie ale Ligii culturale, cursurile marelui dascăl al neamului N. Iorga, sau conferințe ținute de alți fruntași ai gândirii și scrisului românesc, prof. Paulian avea grija a ne vesti aceste sfinte prilejuri pentru noi, a ne procura bilete pentru căile ferate și celor ce stăpânirea maghiară ne ținea în evidență și nu ne îngăduia trecerea blestematei de granițe, D-sa ne strecura fără pașaport, fie prin vagoanele ce aduseseră animale la Orșova și se reîntorceau deșarte la Verciorova, lipsite de veghierea poliției și a jandarmilor, fie

pe jos la miez de noapte în tovărășia funcționarilor gării Verciorova, care veneau anume la Orșova și punându-ni-se în cap chipiurile lor roșii, ne luau în primire după indicațiile prof. Paulian, iar când putea veni la Orșova eram încredințați chiar de D-sa.

Ce minunați români erau acești funcționari cari înțelegeau și sprijineau pe fostul lor profesor în cele mai grele situații, expunându-se, numai și numai să ne vină nouă în ajutor, ori de câte ori cereau împrejurările.

Prin 1904, profesorii de stat maghiari din sudul Ungariei, hotărâsc ca după un congres ce-l aveau în Banat, să vie să viziteze Severinul, dar temându-se de vre-o ostilitate pentru cele ce sufeream noi din partea lor, au rugat stăruitor pe directorul preparandiei din Caransebeș, prof. Patriciu Dragalina, ca acesta să interviev pe lângă prof. Paulian, — care era sufletul comitetului de primire al oaspeților ce soseau în Severin, să nu le fie ostili. Directorul Dragalina știind de câte ar fi capabili acești luminători (?) maghiari, când ar eșua planul lor, scrie o mișcătoare scrisoare prof. Paulian rugându-l să facă tot ce-i stă în putință, ca să nu întâmpine vre-o neplăcere acești oaspeți nepoțitiți. „Înțelegi frate Pauliene, scria Dragalina, aceasta s'ar resfrânge asupra noastră și așa destul de biciuți de urgia ungurească, deci rogu-te, primiți-i, cum numai voi Severinenii știți să primiți oaspeții”.

Prof. Paulian cetește scrisoarea lui Dragalina membrilor corpului didactic, prefectului, primarului și toți de acord, fac o primire atât de frățească și strălucită și strălucită celor 25 de profesori unguri, că Dragalina scrie lui Paulian o scrisoare de mulțumită, din care deprind următoarele:

„Căldura sufletelor voastre frate Pauliane, a avut darul de a topi ghiața din inimile colegilor noștri unguri și frățietatea de cari au fost încunjurați în clipele trăite la voi, au stârcuit amar obrazele asupritorilor noștri. Cumpănind primirea ce le-ați făcut față de ideea ce o aveau și cele ce ziceau despre Valahi, sufletele lor trufașe, mult s'au rușinat”.

Prin Iunie 1906, Ministrul Instrucțiunii publice profesor univ. Vlădescu, fiind la Băile

Herculane, invită telefonic pe Paulian și împreună cu Dr. Dobrin reprezentantul corurilor din Banat și prof. Virgil Popescu din București, au o constătuire, stabilind anumite puncte din programul serbărilor corale, ce au avut loc în August în Arenele romane.

Cu ocaziunea trecerii Asociației preoților și învățătorilor, porniți sub conducerea protopresbiteratului Putici din Timișoara, cum și a corurilor bănățene, — ce se scurgeau spre București, nevalnice ca un fluviu ce nu mai cunoștea zăgaze, — prof. Paulian cu corul „Doinei“ înconjurat de mulți fruntași din Severin, le face o însuflețită întâmpinare care nu se poate tălmăci prin scris.

Doamne ce scene au fost atunci la Verciorova! Plângeam nebuni de bucurie, ne închinam și sărutam pământul liber și sfânt al maicei noastre, care pentru prima oară ne da putința, să ne apropiem cu frică și cu cutremur, cu tropiți însă de un vechi și nestins dor, la sânul ei cald, atât de scump nouă.

* *

Inaugurându-se în 1913 Institutul de fete din Arad, prof. Paulian fu invitatul P. S. S. Episcopului Ignatie. Sosind în gară, — spre uimirea tutarilor celor de față, — este declarat arestat și ținut 4 ore în camera poliției gării din Arad și ar fi stat mult, dacă preotul Martinovici din Topolovăți, nu s'ar fi dus în oraș să anunțe inteligența și de sigur și pe Prea Sfințitul, de cele întâmplate și dacă aceștia nu intervineau pentru imediata sa eliberare.

În 1915, nația românească din satele Banatului era bântuită de mare lipsă. Prof. Dragalina, care în acest timp fusese ales președintele Comunității de avere din Caransebeș, hotărăște a-i veni în ajutor procurându-le porumb. Pentru desăvârșirea acestei dorinți, — pe acele vremi nu ușor de realizat, — vine în Severin la prof. Paulian îi comunică scopul pentru care a venit și solicită ca prin cunoștințele sale, să-i înlesnească cumpărarea a vre-o 25 vagoane porumb, spre a alina în atâtea familii, chinuitoarea foamă în care se svârcoleau femeile, copilașii și neputincioșii noștri bătrâni, rămași la vetre fără nici un sprijin, căci părinții, frații și fii lor, mureau cu miile pentru „draguțul“ de împărat, care iscălise sentința de stărpire a poporului

sârb, ca apoi să termine cu a celui românesc.

Porumbul s'a căpătat și prof. Dragalina a plecat mulțămitor prof. Paulian.

În timpul marelui război, până nu l'au ridicat bolnav din pat și dus la închisoare, când urgia ungurească nu mai cunoștea vre-o măsură și ne trimetea ori unde erau siguri că vom găsi moartea, când cei rămași la vetre erau copleșiți de groază, jale și lipsuri, prof. Paulian făcea cum făcea și multora le trimetea scrisori cari picurau în desnădăjduitele lor suflete, stropi de mângăere și credință în venirea unor vremi mai bune, iar feciorii noștri ori de câte ori erau trimiși pe fronturi ce-i făceau a trece prin Severin, țineau — cu toată veghea comandaturii ca înainte de a se da morții, să se oprească la casa prof. Paulian ca la casa părinților lor, încredințându-i scrisori către dragii lor, rugându-l pentru ai lor. Mulți i-au scris de pe diferite fronturi. Aceste scrisori au mărit furia comandaturii și a grăbit arestarea D-sale.

În 1919, Ministrul de Interne G. Mârzescu, telefonează prefecturii de Mehedinți Dr. Pănescu, să intervină pe lângă prof. Paulian ca împreună cu o persoană aleasă de dânsul, să se ducă în Banat spre a lua contact cu cunoștințele ce are, să cerceteze situația noastră de sub ocupațiunea sârbească și franțuzească, cari influențate de elementul evreesc și maghiar, ne erau tare maștere, și să-i trimită un amănunțit raport despre cele constatate.

Prof. Paulian î-și asociază pe Dr. I. Glavici medicul spitalului din Severin, un mare naționalist, dar în 2 rânduri ajungând în Orșova, întâmpină mari necazuri din partea comandaturii sârbești, ba a doua oră de nu fugeau cu o trăsură la Verciorova, se hotărâse arestarea d-lor și trimiterea sub escortă la Belgrad.

A treia încercare fu mai norocoasă, grație unei misiuni engleze și franceze ce pornia dela Severin la Timișoara cunoscută de profesorul G. Oprescu directorul liceului Traian, ce de astă dată însoțește pe prof. Paulian. Ajunși la Timișoara, iau legătura cu mai toată inteligența noastră, care descrie tot felul de jigniri și șicane la care era supus elementul românesc. Directorul Oprescu, care și-a făcut studiile la Paris și care cunoaște foarte bine firea francezilor, merge a doua zi la comandantul francez al diviziei, arată

situația românilor, apără prestigiul lor atât de pângărit și protestează în contra prigonirilor suferite de români din partea comandaturii sârbe și franceze.

Aflând tot ce trebuia să aștepte, pornesc la Lugoj, apoi la Caransebeș unde directorul Oprescu — ca și la Timișoara, este prezentat de colegul său Paulian tuturor fruntașilor din acest oraș. Notând și tânguiriile acestora, se întorc la Severin de unde trimite un amănunțit raport ministrului Mârzescu asupra întregii situații a stărilor în care ne găseam noi. Ministrul Mârzescu și Duca ministru de externe, intervin și iau multe măsuri cari îndulcesc cât de cât umilințele noastre.

Cred că e drept și bine, să mai descarc încă din sacul vechilor amintiri, cari ne leagă atât de puternic de persoana prof. Paulian. Prin conferințele, disertațiile și toasturile sale, cuvântul său a resunat de nenumărate ori în Orșova, Caransebeș, Lugoj, Rudăria, Bârzeasca, Oravița, Cacova, Biserica-Albă, Panciova, Arad (la alegerea de Episcop a P. S. Ignatie), Baile Herculane, Mehadia, Blaj (cu ocazia sărbătorilor Astei în 1912), Bozovici, Reșița Montană, Mehadica, Domașnea, Bocșa Montană, Teregova, Iablănița, Moldova nouă, Chizătău, Timișoara, Topleț, Rusca și Belinți. Concertează cu „Doina” de multe ori în Orșova, Baile Herculane, apoi în Caransebeș, Lugoj, Rudăria, Oravița, Sarmisegetuza, Hațeg, Mehadia, Mehadica, Domașnea, Teregova, Jablănița, Moldova nouă, Topleț și Rusca. Ia parte ca delegat la diferite serbări date în Suceava, Cernăuți, Mănăstirea Putna, Sibiu, Reșinari, Brașov, Făget, Vasiova, etc. Face cu mai mulți prieteni excursii prin Oradea mare, Verșeți, Hodoș, Herendești, Silha, Coșteiul mare, Prilipeți, Prigor, Borlovenii noi și vechi, Sasca Montană, etc. Conduce în 1923 cu ocaziunea sfințirii flamurei Reuniunii de cântări din Bocșa și a concursului de coruri ținut în Chisătău, ansamblul tuturor corurilor participante, participă la serbarea de 30 și 40 ani a marelui nostru Vidu, bunul său amic și coleg, la stințirea bisericii din Verșeți, la marele meeting a celor 60.000 bănățeni ținut în 1919 la Lugoj, unind glasul său cu al celor care protestau contra ciuntirii Banatului nostru.

(Urmează)

ȘTIRI

Castel pentru Familia Regală. Șefii autorităților din Timișoara și intelectualii bănățeni au hotărât ca istoricul castel Huniade, din cetatea Timișoarei, să fie renovat și dăruit Familiei Regale, și anume Principelui moștenitor Mihai.

Povestea vieții lui Isus. Se vestește găsirea unui vechi manuscris, de 37 pagini, în limba grecească, în posesiunea unui domn L. Morcia din Carignola, în Italia. Manuscrisul, din anul 70 al erei creștine, ar cuprinde povestirea vieții Mântuitorului Isus Christos, de cătră unul din învățăceii săi, Iosif din Ierusalim.

Comisiunea romano-jugoslavă, care este chemată să fixeze regimul bisericesc și școlar pentru Românii din Banatul sârbesc și Sârbii din Banatul românesc, se va întruni la 24 Februarie a. c. la Timișoara.

Delegația noastră este compusă din d-nii: **Emanoil**, ministrul României la Belgrad, **Papiniu**, cons. de legăție, **Dr. George Dobrin**, avocat și fost prefect, **Dr. Silviu Dragomir**, prof. univ., **Dr. Iosif Popoviciu**, prof. univ., **Dr. Mihail Groșșian**, senator, **Dr. Nicolae Imbroane**, deputat, **Dr. Moise Ienciu**, inspector general la Ministerul Cultelor și **Dr. Petru Ionescu**, dir. gen. la Ministerul Cultelor. Secretarul comisiei este dl. **Dr. Juvara**.

Anul 1927 sau 1930? Un profesor universitar american, **David Sion**, director al unui muzeu științific, este de părere, că suntem în urmă cu 3 ani în socotirea anilor erei creștine, și că ar trebui să avem acum anul 1930. Numitul profesor aduce în sprijinirea părerii sale, dovada istorică: Isus Christos s'a născut cu un an înaintea morții lui Irod, care a murit în anul 750 dela fondarea Romei, și nu în 752 cum s'a socotit — greșit — până acum; așadar anul nașterii Mântuitorului este 749 dela fondarea Romei; — astfel, după socoteala americanului, suntem astăzi în anul 1930, și nu 1927, al erei creștine.

Planuri. Intre episcopul Majlath din Alba-Iulia și Episcopul Cisar din București s'au iscat frecări, pentru că fiecare vrea să fie cel mai mare peste toți catolicii din România. Citim în gazetele din capitală, că episcopul Majlath, aflându-se „pentru însănătoșire” în Ungaria, a intervenit la Roma „pe căile obișnuite”, ca să fie numit arhiepiscop de Alba-Iulia, cu jurisdicțiune peste episcopii romano-catolici de peste munți, și tot odată ca să se numească coadjutor la episcopia de Alba-Iulia, cu drept de succesiune, parohul Iosif Hirschler din Cluj, iar la cea din Satu-mare, parohul Brașovului **Peter Anton**, prietenul lui **Szele Belé**. În urma alarmei date de gazete, guvernul român a intervenit la Vatican, notificând că nu-și poate da adeziunea la planurile episcopului Majlath. Rezultatul a fost, că oficiosul Sfântului Scaun a desmînțit că ar fi aprobat aceste planuri. Acum se fac încercări din partea unor deputați unguri, ca guvernul să primească planurile lui Majlath. („Renașterea”).

„MUNTEANA“ CASSĂ DE PĂSTRARE, SOCIETATE PE ACȚII ÎN CORNEREVA.**C O N V O C A R E.**

Domnii acționari ai Cassei de păstrare, soc. pe acții „Munteana“ din Cornereva sunt invitați la

a XXII-a ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ,

care se va ține în Cornereva, în localul Institutului la 27 Februarie 1927 la 2 ore p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Esmiterea a doi acționari pentru verificarea protocolului;
2. Raportul Consiliului de Administrație și al Cenzorilor;
3. Aprobarea bilanțului, distribuirea beneficiului și darea absolutului;
4. Propuneri, intrate conform statutelor.

Consiliul de Administrație.

Domnii acționari, care doresc a participa la această adunare generală, sunt rugați să-și depună acțiunile în sensul statutelor, la institut, sau la vreunul din institutele membrii ai „Solidariității“.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1926.

ACTIVA				PASIVA			
Casa în numerar		42.794	40	Capital social		200.000	
Cambii de bancă și ipotecare	1936975	—		Fond de rezervă	80.000	—	
Imprumut de Ct. Crt.	339.951	43		Fond cultural	5734	17	85.734
Bănci	4390	—		Depuneri spre fructificare			1022349
Efecte proprii	56.785	—		Credite de Ct. Crt.	733.450	—	
Cereale în magazin	78.343	70		Reescont	215.225	—	948.675
				Dividende neridicate			6186
				Creditori			59.661
				Interese transitoare			72427
				Profit curat			64.206
							15
							2459239
							53

Contul Profit și Perdere

CREDIT				DEBIT			
Interese la depuneri	121.237	50		Interese dela împrumuturi	171.471	—	
„ „ Ct. Crt.	147.191	50		„ „ efecte	4112	50	175.583
„ „ Reescont	33.240	55	301.669	Provizii și dobânzi la cereale			305.830
Dare către stat și comună	13.977	—					
„ după depuneri	4164	—					
Impozit	15.496	—	33.637				
Salarii	47.850	—					
Chirie	12.000	—					
Spese de birou, registre etc.	22.050	80	81.900				
Profit curat			64.206				
			15				
			481.413				481.413
			50				50

Cornereva, la 31 Decembrie 1926.

Ioan Grozăvescu m. p.
director executiv.

Dr. Liviu Grozăvescu m. p.
cassar.

Gheorghe Belcota m. p.
contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Virgil Nemoiaa m. p. Petru Fotoc m. p. Dominic Rațiu m. p. Ioan Grozăvescu m. p.
Gheorghe Belcota m. p. Grigore Vasilescu m. p. Dr. Liviu Grozăvescu m. p. Ion Armaș m. p.

Subsemnatul comitet, examinând conturile prezente, le-am aflat în ordine și consonanță cu registrele institutului.

Cornereva, la 22 Ianuarie 1927.

Isidor Tătariu mp.
președinte.

Ion Radulescu mp.

Carol Schwab mp.

Iosif Drăgoi mp.

Petru Belcota mp.

Gheorghe Cristescu mp.